

Иницијално мапирање: ИЗВРШНО РЕЗИМЕ

I. Lessner Listiakova¹, D. Preece¹, J. Stošić², N. Lisak², J. Troshanska³ & J. Kossewska⁴

МЕТОДОЛОГИЈА

Оваа студија (истражување) беше реализирана од партнерите од АСД-ЕАСТ проектот (Универзитетот од Загреб, Универзитетот од Нортхемптон, Педагошкиот Универзитет од Краков, Сина Светулка) во периодот есен/зима 2018-19 година.

Истражувањето беше спроведено преку собирање на квантитативни и квалитативни податоци со анкетни прашалници и преку одржување на фокус групи. Во истражувањето учествуваа специјални едукатори и рехабилитатори од редовни и од посебни училишта.

Квантитативната база на податоци се состои од податоци за 294 стручни лица од сите земји и тоа:

- 103 (35%) од Хрватска,
- 73 (25%) од Северна Македонија,
- 118 (40%) од Полска.

Од вкупниот број на учесници во истражувањето 137 (47%) работат во редовни училишта, додека 157 (53%) работат во посебни училишта.

Квалитативната база на податоци се состои од податоци кои се собрани преку спроведување на 6 фокус групи. Во секоја земја учесник беа реализирани по 2 фокус групи и тоа: по една фокус група од специјални едукатори и рехабилитатори од редовните училишта и по една од специјални едукатори и рехабилитатори од посебните училишта.

ЗАКЛУЧОЦИ

Досегашни едукации

Анализата на податоци покажа дека постои разлика во бројот на едукации од областа на аутизмот кои учесниците ги стекнале за време на формалното и по завршувањето на формалното образование. Овие разлики постојат и помеѓу земјите учеснички и помеѓу стручните лица кои доаѓаат од редовните и од посебните училишта. Како заклучок, може да се каже дека специјалните едукатори и рехабилитатори од редовните училишта добиле помалку обуки.

Карактеристики на аутизмот

Специјалните едукатори и рехабилитатори имаат различни гледишта за карактеристиките на аутизмот, со значајни разлики во однос на гледиштата за карактеристиките и однесувањето. Сето ова зборува за потреба од организација на системска едукација за стручните лица.

Разлики во ставовите

Одговорите на поставените прашања за ставовите покажаа дека постои значајна разлика, како во ставовите за природата на аутизмот, така и во ставовите за потребите и потенцијалот на децата со аутизам помеѓу трите земји.

Исто така, имаше статистички значајна разлика помеѓу

специјалните едукатори и рехабилитатори од редовните и специјалните едукатори и рехабилитатори од посебните училишта.

Општо земено, специјалните едукатори и рехабилитатори од редовните училишта покажаа поголема тенденција да имаат погрешни/неточни верувања – како на пример дека децата со аутизам можат да го "надраснат" аутизмот.

Исто така, тие покажаа поголема тенденција на песимистички ставови во врска со образованието на децата со АСН, минимизирајќи ја важноста од специјализираните пристапи во работата со децата.

Познавања во врска со методите кои се користат во работата со децата со аутизам

Анализата идентификуваше многу ниско ниво на претходна обука или компетентност во однос на методите на работа. Иако, специјалните едукатори и рехабилитатори во посебните училишта имаат малку повисоки нивоа на компетентност и реализирани едукации во однос на специјалните едукатори и рехабилитатори од редовните училишта, резултатите сепак се на многу ниско ниво.

Употреба на различни методи

И покрај ниското ниво на обука и компетентност, повеќето од овие пристапи се употребуваат во трите земји и тоа повеќе во посебните, отколку во редовните училишта.

Во голем број на редовни училишта, никогаш не се користеле пристапи специфични за аутизам.

Ова укажува дека многу специјални едукатори и рехабилитатори користат специфични пристапи или без обука или без чувство на компетентност при нивната употреба.

Самодоверба кај стручните лица/чувство на компетентност

Повеќе од половина од сите специјални едукатори и рехабилитатори беа сигурни само во два од 22 идентификувани домени на работа.

Стручните лица од посебните училишта генерално имаат поголема самодоверба отколку нивните колеги од редовното образование при работата со учениците со аутизам.

Повеќе од 50% од стручните лица од редовното образование не изразија самодоверба или компетентност во ниту една од 22-те области, додека пак, повеќе од 50% од стручните лица од посебните училишта се чувствуваа компетентни во само шест од 22-те области.

Специјалните едукатори и рехабилитатори од Хрватска покажаа најголема самодоверба или чувство на компетентност.

1 University of Northampton, United Kingdom
2 University of Zagreb, Croatia
3 Autism Macedonia Blue Firefly, North Macedonia
4 Pedagogical University of Krakow, Poland

Потреби за едукација

Истражувањето покажа високо ниво на согласност (речиси 90%) кај учесниците, односно, тие сметаат дека стручните лица ќе имаат корист од обуката. Беше идентификувано дека најмалку е потребна теоретска обука за аутизам, иако половна од учесниците сметаат дека е значајна.

Практичните стратегии, особено оние кои стручните лица би ги користеле во своето опкружување, беа идентификувани како многу важни, како и потребата од супервизија и пристапот со различни ресурси. Учесниците изразија голема желба за учење по пат на сопствено искуство.

Предизвици во поддршка на учениците со нарушувања од спектарот на аутизам

Предизвиците со кои се соочуваат специјалните едукатори и рехабилитатори при работата со деца со аутизам беа слични во сите три земји. И во редовните училишта и во посебните, стручните лица сметаат дека главниот проблем е како да се управува со предизвикувачкото однесување на учениците. Специјалните едукатори и рехабилитатори во редовните училишта сметаат дека е тешко да се прилагодат наставните часови и единици во средината во училиницата.

Тие, исто така, чувствуваат недостаток на јасни критериуми или насоки за вклучување на учениците со аутизам во редовното образование.

Специјалните едукатори и рехабилитатори од посебните училишта сметаат дека комплексноста на потребите на учениците со аутизам е главен предизвик во нивната работа, заедно со прилагодувањето на физичката средина на училиштето и училиниците за да одговорат на сложените потреби на учениците.

Двете групи на стручни лица, од редовните и од посебните училишта, од сите земји, сметаат дека е тешко да соработуваат со родителите и да комуницираат за нивните очекувања и вклученост во образовниот процес.

Исто така, соработката со други професионалци претставува предизвик.

Специјалните едукатори и рехабилитатори чувствуваат притисок од големиот обем на работа и како носители на одговорноста за инклузијата на учениците со аутизам во редовните училишта. Тие не чувствуваат поддршка од наставниците и асистентите во наставата поради недостаток на знаење и разбирање.

Специјалните едукатори и рехабилитатори во посебните училишта споменаа дека имаат потешкотии во комуникацијата со лекарите и психолозите бидејќи не им проследуваат доволно информации за потребите на децата со аутизам.

Потреби за обука на специјалните едикатори

Стручните лица ја истакнуваат потребата за понатамошна обука за интервенција во специфични области, главно во справувањето

со предизвикувачкото однесување, комуникацијата и социјалните вештини, и сетилните потреби на децата со аутизам.

Специјалните едукатори и рехабилитатори од редовните училишта би сакале да научат како да користат стратегии во училиницата, да ја адаптираат и да ја индивидуализираат наставата.

Специјалните едукатори и рехабилитатори од посебните училишта беа заинтересирани за методи кои се фокусираат на специфични области кои произлегуваат од потребите на нивните ученици.

Учесниците во сите фокус групи ја идентификуваа нивната потреба за подобрување на комуникацијата и соработката со родителите и другите професионалци.